

přičícími se jich vlastnímu určení a úředním předpisům, jimiž hospodaření cukrem je upraveno. Je tudíž nepřipustno zneužívat rezerv těch k tomu, aby si z nich někdo na úkor oněch účelů, jimž ony určeny jsou, opatřil dávky cukru, na něž nemá nároku. Je tedy zřejmo, že výrok nalézacího soudu spočívá na nesprávném výkladu zákona, pročež bylo odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověti a v odpor vzatý rozsudek jako zmatečný dle § 281 čís. 10 tr. ř. zrušiti. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacímu soudu možno, neboť rozsudek a jeho rozhodovací důvody neobsahují zjištění, jednali-li obžalovaní v úmyslu, stát poškoditi a bylo-li jednání jejich způsobily, jemu nějakou škodu způsobiti.

Čís. 591.

Tím, že projevil souhlas se spisem obžalovacím, v němž bylo navrženo čtení svědecké výpovědi, vzdal se obžalovaný práva odporovati ve hlavním přelíčení čtení této výpovědi.

Zločinu rušení veřejného pokoje dle § 65 lit. c) tr. zák. dopouští se každý, kdo účastnil se jakýmkoliv způsobem — třeba nečinně a bez předchozí úmluvy — schůze, v níž s jeho souhlasem usneseno spojení ve smyslu § 65 lit. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1921, Kr II 194/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 12. února 1921, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem veřejného násilí dle § 65 lit. c) tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Proti výroku, kterým stěžovatelé uznáni byli vinnými zločinem dle § 65 c) tr. zák., dovolává se zmateční stížnost především důvodu zmatku dle § 281 čís. 4 tr. ř., namítajíc, že nalézací soud položil neprávem za základ rozsudku obsah protokolu Jana K., proti jehož čtení se stěžovatelé při hlavním přelíčení výslovně ohradili. Jde tu o protokol, sepsaný o výsledku jmenovaného jako obviněného, jehož čtení při hlavním přelíčení bylo v obžalov. spise navrženo za předpokladu, budou-li s tím obvinění srozuměni. Obvinění, mezi nimi i všichni stěžovat., prohlásili dne 27. ledna 1921, když jim byl spis obžalovací oznámen, že s návrhy, ve spise tom dle § 252 prvního odstavce tr. ř. uvedenými, tedy i se čtením onoho protokolu souhlasí. Vzhledem k tomuto prohlášení a, poněvadž stěžovatelé ani později, ani před hlavním přelíčením proti čtení protokolu odporu nevznesli, dlužno odpor, který přednesl obhájce stěžovatelů teprve bezprostředně před nastávajícím čtením protokolu hledíc k § 222 tr. ř., odstavec druhý, označiti jako opožděný, takže odpor nemohl již čtení jeho ve smyslu § 252 čís. 4 tr. ř. býti na závađu.

Trest vývodů, jimiž stížnosti provádějí zmateční důvody hmotně-právní, lze shrnouti v toto: Soud se vůbec ani nepokusil zjistiti, že by byli obžalovaní, zejména stěžovatelé G. a V., předem věděli, o čem má býti na

schůzi v bytě V-ově jednáno, pokud se týče nezjistil, že by byli stěžovatelé druhé skupiny předem věděli, že má ve schůzi té býti zřízeno nějaké spojení. Rozsudek pak prý neodůvodňuje, proč má soud za zjištěno, že se stěžovatelé u obžalovaného V. sešli za tím účelem, aby zřídili spojení, které si vytklo za úkol některý z trestných činů, naznačených pod a) a b) § 65 tr. zák., ani nezjišťuje, že se na schůzi u V. dohodli na tom, že mají tvořiti nějaké takové sdružení, pokud se týče že by byli měli v úmyslu, spolupůsobiti ke zřízení nějakého spojení. Pouhá přítomnost stěžovatelů v bytě V-ově nezakládá prý skutkové podstaty zločinu dle § 65 c) tr. zák., nestačí však ani pouhá pasivní účast na schůzi tam konané, byť i protizákonné, a byť i na ní i něco protizákonného bylo bývalo usneseno; nutno naopak zjistiti, že a jakým způsobem měli stěžovatelé účast na skutcích, uvedených v § 65 c) tr. zák. O stěžovatelích G-ovi a V-ovi prý však není zjištěno, jakou účast měli ten či onen na oné schůzi, zejména, jakým způsobem hleděli ono trestné spojení zříditi, a také o ostatních stěžovatelích prý soud nezjistil, že by byli na schůzi brali účast nějakým aktivním způsobem. Zejména prý nebylo zjištěno, že se stěžovatelé usnesli, by bylo vybízeno, podněcováno a sváděno k neposlušnosti, vzpouzení se nebo k odporu proti zákonům, nařízením (nálezům neb opatřením soudu a jiných veřejných úřadů). Rozsudek prý nebyl dále s to, odůvodniti a uvésti, na jakém podkladě zjistil soud, že se obžalovaní, zejména G. a V., usnesli na tom, by »provolání k pracujícím lidu« napsal obžalovaný L., a nezabýval se jejich obhajobou, že ono provolání uvádělo toliko myšlenky, které měly býti zdůrazněny na zamýšleném táboru lidu. O stěžovatelích nebylo zjištěno, že s nějakými cíli, které má na zřeteli § 65 tr. zák., souhlasili, obžalovaní L. a D. prý naopak s plánem, obsazeným v onom provolání, které prý bylo do schůze již přineseno, vůbec nesouhlasili. Druhý plán, totiž plán na obsazení úřadů, byl prý napsán G-em samotným podle nástinu, jemu hotově předloženého, a soud prý nezjišťuje, z kterých okolností nabyt přesvědčení, že se stěžovatelé na plánu tom usnesli; okolnostmi, kterých se v tom ohledu dovolávají rozhodovací důvody rozsudku, není prý to zjištěno. Zmateční stížnost Jana L-a a soudr. spatřuje rozpor v tom, že rozsudek na jedné straně zjišťuje, že plán na obsazení úřadu napsal z návodu nějakého komunisty G., přes to však uvádí, že se na plánu tom usnesli stěžovatelé. Stížnost obžalovaných G-a a V-a pak dovozuje, že, nemá-li soud za zjištěno, že plán byl také veřejně na schůzi sdělován a všemi stěžovateli schválen, nemůže býti řeči o tom, že tu došlo ke spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák. Ani ten ani onen plán nebyl prý tudíž výsledkem nějaké porady, zejména porady obžalovaných v bytě V-ově. Vůbec prý soud pouze zjistil, že na schůzi u V-a bylo rokováno, není prý však zjištěno, kdo z obžalovaných rokoval.

Také prý nestačí zjištění, že si G. na schůzi něco, byť to bylo obsahu protizákonného, opsal. Zmateční stížnost Jana L. a soudruhů končí závěrem, že, i kdyby byli stěžovatelé tvořili nějaké spojení, mohli by býti činěni zodpovědnými pouze dle §§ 285 a násl. tr. zák., a uplatňuje tím důvod zmatečnosti dle § 281 čís. 10 tr. ř. Již prosté zaznamenání skutkových zjištění napadeného rozsudku vede k poznatku, že stížnosti nejen opouštějí půdu skutkových zjištění rozsudku, nýbrž že, pokud v jednotlivostech, byť namnoze jen nepřímou, vycházejí z určitých právních názorů, postrádají vesměs i právní podstaty. Rozsudek zjišťuje, že se dne 13. prosince

1920 konala v bytě obžalovaného Josefa V. schůze ostatních stěžovatelů, na které G. z návodu neznámého komunisty, který se schůze rovněž účastnil, napsal plán, dle něhož měli stěžovatelé za pomoci jiných ještě účastníků obsadit státní úřady v H., totiž okresní hejtmanství, poštu a četnickou stanici, zajmouti plukovníka vojenské posádky, jakož i zabratí obchody zbraněmi a některé průmyslové závody, kdežto L. napsal ve schůzi svolání k pracujícím lidu, jež má podpis »revoluční výbor« a v němž se praví, že pracující lid chápe se svépomoci a chce kromě jiných věcí zabratí bez náhrady velkostatky a dáti je do rukou pracujícího lidu. Rozsudek zjišťuje dále výslovně, že jednak L. napsal toto svolání podle usnesení všech účastníků schůze, jednak že se všichni na schůzi usnesli i na onom plánu o obsazení úřadů, a dospívá k závěru, že se tím snažili zřídití spojení, ktedé mělo za účel podněcovati, vybízeti a sváděti k neposlušnosti, ke vzpouzení se a odporu proti zákonům a nařízením a sváděti jiné k účastenství na spojení tom. Ve svémocném obsazení státních úřadů živly nepovolanými dlužno právě tak, jako v zajmutí velitele posádky a v zabírání soukromých obchodů, průmyslových závodů a velkostatků a odevzdání jich do rukou kruhů neoprávněných spatřovati zcela nepochybně projev neposlušnosti, vzpouzení se a odporu proti zákonům i nařízením. Znamenat obsazení státních úřadů rušení orgánů státní správy v jich úřední působnosti, upravené příslušnými zákony a nařízením, pokud se týče překážení jim v této působnosti, tudíž jednání, zakládající skutkovou podstatu zločinu dle § 76, po případě i dle § 68 tr. zák.; obsazením měly se úřady ty dostati pod dozor živlů, k tomu nepovolaných, a býti takto omezeny ve svém styku s okolím, který by si nebyly mohly upravití podle pravomoci, již jsou oněmi zákony a nařízením vybaveny, a podle potřeby úřadu, nýbrž podle svémocné vůle těch, jimiž obsazeny býti měly. Právě tak je tomu v příčině obžalovanými chystaného zajmutí plukovníka vojenské posádky, jehož cílem bylo zřejmě, učiniti posádku tím, že by pozbyla vedení, neškodnou a odkliditi takto předem nejvážnější z překážek, které by byly jinak ohrožovaly úspěch, ba i samu možnost provedení plánů, obžalovanými pojatých. Zabrání cizího majetku pak znamená rovněž zcela nepochybně čin, přičící se zákonům, jednání, způsobilé založití skutkovou podstatu, ne-li také jiných trestných činů, tedy především zločinu dle § 83 tr. zák. Jde tu o uskutečnění neposlušnosti, vzpouzení se a odporu proti zákonům, zabezpečujícím vlastníkům soukromého majetku právo, tímto majetkem dle platných zákonů volně nakládati, neboť chystaným zabráním mělo jim buď toto právo dle zřejmé vůle obžalovaných vůbec býti odňato, neb oni ve výkonu jeho býti podrobeni omezením, která s pojmem vlastnictví nelze uvéstí v soulad, a takto do jich majetkové sféry zasaženo býti způsobem protizákonným. Ve všech uvedených směrech jde tudíž o činy, směřující a také způsobilé k otřesení státní autority, o odpor proti základům právního pořádku ve státě, došedším vnějšího výrazu v zákonech a nařízeních, jimiž ona zřízení jednak povahy veřejné, jednak rázu soukromého jsou upravena. Nelze tedy důvodně pochybovati o tom, že konečným cílem jednání obžalovaných mohlo býti a dle přesvědčení nalézacího soudu také skutečně bylo, dosíci účelů, naznačených v § 65 b) tr. zák. Odpověď na otázku, zda rozsudkem zjištěné počínání stěžovatelů mohlo směřovati a také opravdu směřovalo k tomu, by bylo podněcováno, vybízeno a sváděno k nepo-

slušnosti, ke vzpouzení se a k odporu proti zákonům a nařízením, jest však výhradně věcí přesvědčení nalézacího soudu, jež, vyznělo-li kladně, v odpor bráti stěžovatelům volno není. Bezpodstatny jsou dále i námitky, jimiž se stížnosti snaží dovoditi, jakoby rozsudek nezjišťoval, pokud se týče neodůvodňoval, proč má soud za zjištěno, že úmysl stěžovatelů směřoval k tomu, aby zřízeno bylo spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák., a že se na spojení takovém opravdu dohodli. Právně mylným je především názor, uplatňovaný stížnostmi v ten smysl, jakoby pojem spojení dle § 65 c) tr. zák. předpokládal předchozí vědomí pachatelů o tom, že ke zřízení spojení takového má dojíti. Tento názor nenachází nejmenší opory ani v doslovu ani ve vnitřním smyslu § 65 c) tr. zák., jehož skutkovou podstatu zakládá naopak již i pouhá účast kteréhokoliv způsobu na spojení, tedy zajisté i účast, která přišla k místu teprve v době, kdy se již spojení zakládá. Pro tento případ stačí tudíž v tom ohledu úplně rozsudkové zjištění, dle něhož se stěžovatelé ve schůzi na svých plánech usnesli, neboť již takovéto usnesení, t. j. společně pojatý úmysl odpovídá plně pojmu spojení ve smyslu § 65 c) tr. zák. Nesejde tudíž naprosto na tom, věděli-li či nevěděli stěžovatelé nebo snad jednotliví mezi nimi již předem, o čem má býti na schůzi jednáno a že ono spojení má ve schůzi býti zřízeno.

Proto se však také zbytečně zdůrazňuje ve stížnostech, že ani pouhá přítomnost ani pouhá pasivní účast na schůzi nestačí, nesejde dále na tom, zda se který z přítomných účastnil rokování a jakou vůbec který z nich měl na schůzi účast, bral-li na ní zejména účast nějakým způsobem aktivním; zejména bylo by zbytečno rozeznávat mezi těmi, kdož se rokování na schůzi účastnili, a oněmi, kdož na něm účasti nebrali, neboť jako základ spojení má význam pouze (konečné) usnesení, nikoli jemu předcházejší rokování účastníků schůze. Požadavku, aby bylo zjištěno, že stěžovatelé měli v úmyslu spolupůsobiti ke zřízení onoho spojení, že se na schůzi dohodli na tom, že mají tvořiti nějaké sdružení takové, a jakým způsobem hleděli ono spojení zříditi, a aby konečně bylo zjištěno, že a jakým způsobem měli účast na skutecích uvedených v § 65 c) tr. zák., vyhovuje s dostatek opět ono rozsudkové zjištění, dle něhož se stěžovatelé na svých plánech usnesli.

Čís. 592.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Nedostatek živnostenského povolení k obchodování nezakládá ještě sám o sobě skutkové povahy přečinu dle § 11 čís. 4 lich. zák.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1921, Kr I 105/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Hoře Kutné ze dne 29. září 1920, pokud jim byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a sprostil obžalovaného z obžaloby.